

זכר ונקבה ברא אותם הדיון סביב ההבדלים בין המינים מרתק. החשיבה, ההתנהגות, שפת הגוף, הדיבור, ההליכה וההתנהלות כולה שונים בין גברים לנשים,

ואפיקי הניתוח המסבירים את הפערים רבים ומגוונים. בשנים האחרונות נערכו מחקרים רבים שהוכיחו כי ההבדלים בין המינים הם מהותיים, פנימיים, יסודיים, טבעיים וביולוגיים. חמישה מומחים מתחומים שונים מנתחים את מקור ההבדלים, את השפעתם ואת מקומם בחברה

מאת: טלי מחלב

שאלת ההבדלים בין נשים לגברים מקורה בסיפור חיינו וקיומנו בעולם, כתוצר אהבתם או מפגשם של גבר ואישה. בבראשית פרק ד' נאמר: 'והאדם ידע את חוה אשתו'. כך התנ"ך והעברית המופלאה מחברים את המעשה המיני לידע", אומרת **אחינעם מצר גור**, פסיכולוגית קלינית.

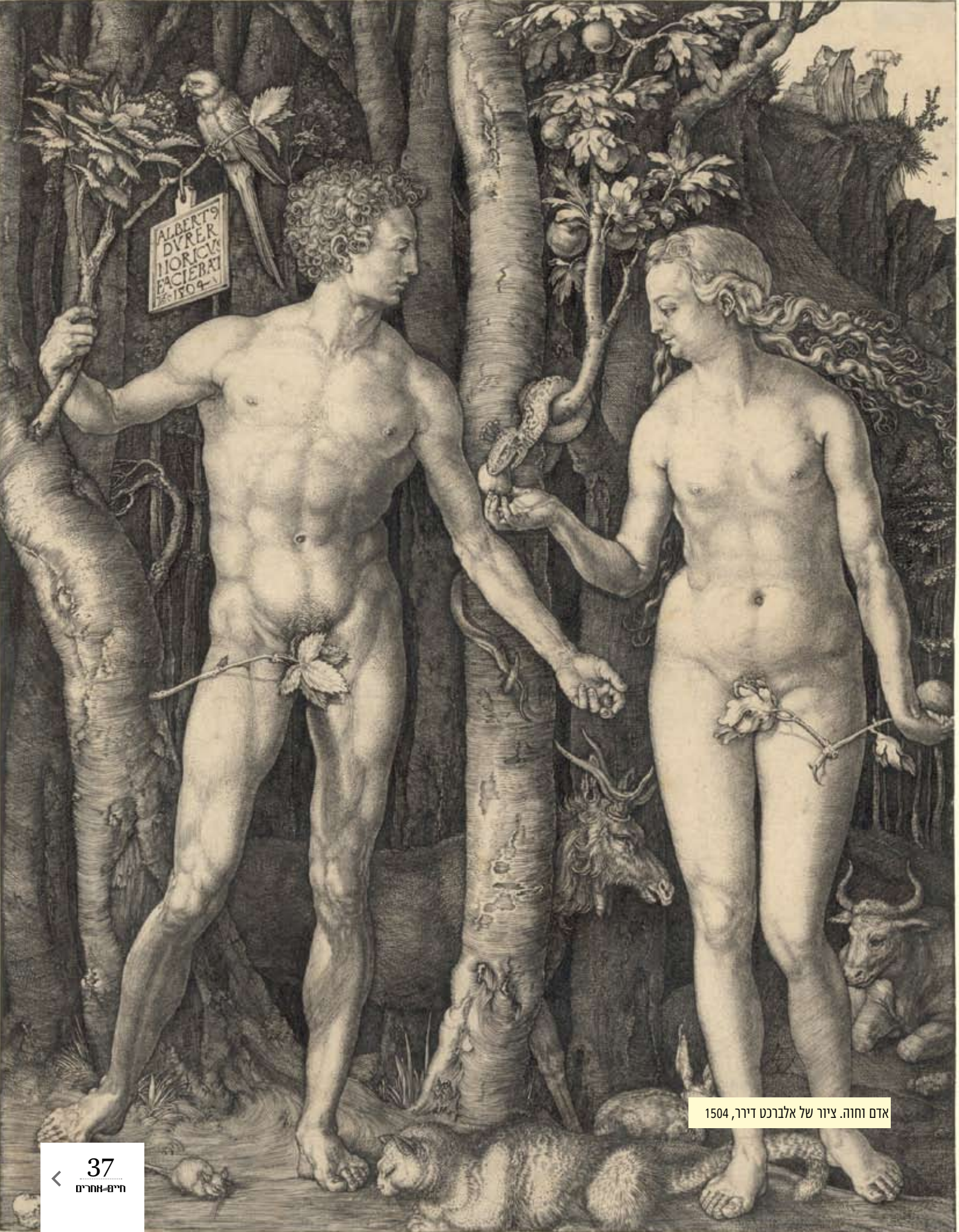
"**ד"ר זיגמונד פרויד** דיבר על הרצון לדעת כדחף שקיים בחיים הנפשיים של הילד הצעיר. זהו דחף שמתחיל בהתעניינות באופן שבו ילדים באים לעולם וקשור קשר הדוק למיניות. ואכן, אפשר לראות שהעניין של ילדים במיניות ובהבדלים בין המינים הוא שלב חשוב מאוד בהתפתחות שלהם."

פנים לעומת חוץ

בספר "המוח הנשי" **ד"ר לואן בריזנדיין** מתארת את ההבדלים בין המוח הנשי למוח הגברי. "אף שיותר מ-99 אחוזים של הצופן הגנטי של נשים וגברים זהים לחלוטין, יש הבדלים מבניים, כימיים, גנטיים, הורמונליים ותפקודיים בין מוח האישה למוח הגבר. הבדלים אלה משפיעים על דרך ההסתכלות שלנו על דברים ומתווים את אופני התמודדות ואת סדרי העדיפויות שלנו", מסבירה מצר גור.

"מלבד ההבדלים במוח, יש הבדלים אנטומיים בין גברים לנשים. לגוף הזכרי יש איבר מין בולט והעונג שלו הוא נספר וסופי, בעל משך זמן תחום, ממוקד במטרה, נחוה מחוץ לגוף וחותר למקום

שהוא מחוץ לגוף ובתוך גוף אחר. "הגוף הנקבי, כשמו כן הוא, מתאפיין בנקבים - איבר מין חבוי שהאישה אינה יכולה לראותו בקלות, המורכב בהרבה מהאיבר הגברי. הוא מתחיל מהדגדגן ומהשפתיים החיצוניות, אבל ממשיך לתעלה חלולה ופנימית שמובילה לאיבר עוד יותר פנימי. האיבר המיני של האישה הוא איבר שחודרים אליו והרחם הוא מרחב שבו מתרחש נס של חיבור בין הזרע לביצית ושל יצירה של משהו חדש. "גם הסיפוק המיני של האישה מורכב מאוד ויש סוגים שונים של עונג. יש סיפוק דגדגני, שדומה לסיפוק הגברי במובן שהוא נגמר בסוג של התפרקות, ויש עוד סוגים ואופנים של עונג שאינם תחומים ונספרים. הם מפושטים בכל הגוף

אדם וחוה. ציור של אלברכט דירר, 1504

בישראל, למשל, קמה בראשיתה כמערכת חינוך שוויונית. אף שמבחינה פורמלית אין לכאורה הבדלים בין מה שמקבלים בנים ובין מה שמקבלות בנות במסגרת הלימודים בבתי הספר, בפועל יש פערים בשוויון בין המינים. בנות ובנים בבית הספר זוכים ליחס מובחן מצד מוריהם, ספרי הלימוד מכילים סטריאוטיפים גלויים וסמויים, אמצעי התקשורת משדרים סטריאוטיפים וציפיות ההורים מבנים ומבנות שונות."

האם ההבדלים האלה קבועים או יכולים להשתנות?

"חשוב להבין ולקבל שהמוח שלנו יכול להשתנות. התובנות ששינוי הוא אפשרי ושהאחריות למימושו היא שלנו יובילו אותנו לשדות חיוביים. למשל, מערכות היחסים בין בני זוג, בין הורים לילדים, בין מורים לתלמידים ובין מעבידים לעובדים יתפכו לשוויוניות, למכבדות ולמאפשרות ויצמיחו את כולם."

מהו ההבדל העיקרי בין גברים לנשים?

"גברים ונשים נבדלים זה מזה בכמה היבטים משמעותיים. במישור האופי ניכרת ההבחנה בין תכונות 'נשיות' לתכונות 'גבריות' בספרי לימוד ובספרות ילדים. בעוד גברים מתוארים כגיבורים, כאמיצים, כחכמים, כחזקים, כמצליחנים, כדבקים במטרה וככריזמטיים - נשים מתוארות כחלשות, כחלשות, ככנועות, כבכייניות, כוותרניות וכבלתי יציבות. תיאורים סטריאוטיפיים אלה יוצרים אצל הקוראים תגובה אוטומטית לאותו טיפוס מתואר ומחזקים תפיסות סטריאוטיפיות כוללניות לגבי קבוצות של נשים ושל גברים."

"דוגמה נוספת אפשר למצוא בהיבט של בחירת מקצוע. נשים וגברים רואים את עצמם עוסקים בעיסוקים המשקפים את העדפותיהם האישיות. העדפות אלה מתעצבות עוד בגיל צעיר באמצעות תהליך הסוציאליזציה, שמוביל נשים וגברים לבחור בתפקידים 'נשיים' ו'גבריים' בהתאם."

את העמדה הנשית לשפה ולדיבור. העמדה הנשית אינה מקבצת את הנשים בקבוצה אחת סגורה ותחומה; אין 'כל הנשים', אלא כל אחת היא אחת ויחידה וחד-פעמית, כדברי לאקאן."

הבדלים סטריאוטיפיים

"מחקרים מצביעים על דפוסי חשיבה שונים של גברים ונשים, מעצם היותם שתי ישויות שונות. זה נעוץ בהבדלים הפיזיולוגיים והכימיים בין המוח הנשי למוח הגברי, ולכן אנחנו עדים להתנהגויות שונות. ואולם, אותו מוח שאחראי להבדלים בהתנהגות גברים ונשים במרחבי החיים השונים יכול גם להשתנות אם רוצים וחפצים בכך", מסבירה ד"ר אתי גלעד, חוקרת פמיניזם, מגדר וחינוך מהחוג לחינוך והחוג למנהל מערכות חינוך במכללה האקדמית אחוה. "השיח המגדרי אינו על שוויון בין המינים, אלא על מתן הזדמנות שווה לבני שני המינים", אומרת ד"ר גלעד. "השיח הוא על הבדלים בתפיסות מגדריות הנובעות מתפיסות סטריאוטיפיות חברתיות ותרבותיות. תפיסות סטריאוטיפיות מגדריות מושפעות מסוכני סוציאליזציה רבים כגון משפחה, מערכת החינוך, צבא, שוק העבודה, החברה ואמצעי התקשורת השונים. כל אלה משפיעים על האמונות, על הדעות ועל 'האני מאמין' של כל אחת ואחד מאיתנו. השיח הוא על הסרת כל המחסומים והמנגנונים הממסדיים המגדירים נשים וגברים ועל הצבת מנופים וכלים מקדמים לכל אחת ואחד, שיאפשרו התפתחות, צמיחה ומימוש עצמי באופן שווה וצודק."

מה מקור ההבדלים בין המינים?

"עקב תפיסות סטריאוטיפיות, בני אדם נוטים לשייך לבני שני המינים תכונות ותפקידים שונים. לתהליך החברות תפקיד מרכזי ברכישת אפיונים והתנהגויות המתאימים לסיווג המיני של כל אחד ואחת. מערכת החינוך

ובעלי מאפיינים עדינים ומורכבים שאין בהתענגות הגברית."

איך זה מתבטא בפן ההתנהגותי-רגשי?

"בהתאמה להבדלים שצינתי, הגבר מתאפיין בנטייה למשימתיות ולמכוונות למטרה, מייחס פחות חשיבות למה שאי אפשר לראות ונותן יותר חשיבות למה שקיים באופן מוחשי מול עיניו. ההתייחסות שלו לאירועים ולחוויות חיים היא מעשית יותר, קונקרטית וחד-ערכית, והוא נותן יותר דגש להישג ולניצחון. הזכריות מנכיחה בעולם איכות של חדירה, מכוונות למטרה, גבול, יציאה החוצה ואת היש, במובן של מה שאפשר לראות שיש לזכר ושל עשייה - Doing.

"האישה, לעומת זאת, נוטה יותר לספוג, להכניס פנימה ולהכיל. היא מחברת ומקשרת בין דברים ובין אנשים, כפי שהיא מקשרת ומגדלת בתוכה את פרי האיחוד שלה עם הגבר. האישה מורכבת יותר, מרושטת ומפותלת, כמו האיבר שלה וההתענגות שלה, וכך גם התפיסה שלה והחוויה שלה את העולם. היא חושבת ורואה את הדברים בראייה פחות חד-ערכית והיררכית ונותנת דגש גם לדברים שמרגישים אותם וחשים אותם בלי שיהיה אפשר לראותם, כמו האיבר שלה. האישה מנכיחה בעולם איכות של אין וריקות שיכולה להכיל וליצור, וכן הוויה - Being."

מצר גור מסבירה כי בעקבות ההבדלים האלה, הפסיכואנליטיקאי הצרפתי ז'אק לאקאן הציע להתייחס לגבריות ולנשיות כאל עמדה שאפשר לבחור בה ושהיא מעבר לאנטומיה שלנו.

"העמדה הגברית היא עמדה שמקבצת את הגברים בקבוצה אחידה ותחומה. הם עסוקים יותר בהשוואה ובתחרות ביחס לגבול כלשהו ויש להם קריטריון חיצוני, סדר מסוים של כן ולא ולוגיקה שתופסת 'לכולם'.

"העמדה הנשית, לעומת זאת, יש בה גם מהעמדה הגברית לצד תוספת 'מעבר' של אחרות ושוני. האחרות הזאת מקשרת

אחינעם מצר גור: "הזכריות מנכיחה בעולם איכות של חדירה, מכוונות למטרה, גבול, יציאה החוצה ואת היש, במובן של מה שאפשר לראות ושל עשייה - Doing. האישה, לעומת זאת, נוטה יותר להכניס פנימה ולהכיל, מורכבת יותר ומפותלת. היא נותנת דגש גם לדברים שמרגישים אותם וחשים אותם בלי שאפשר יהיה לראותם, ומנכיחה בעולם הוויה - Being"

חווה מפתה את אדם לאכול מהתפוח. ציור של הנודיק גולציוס, 1616

הגוף מדבר

"שפת הגוף מושפעת לא רק מהשוני המיני שלנו וממבנה האיטיות שלנו, אלא גם מהציפיות החברתיות ומהסביבה שבה אנחנו חיים לצד הסטריאוטיפים שעליהם אנחנו גדלים", מסבירה **מעין פולק בשן**, מומחית ופרשנית לשפת גוף. "שפת הגוף, ככל שפה אחרת, בעלת מרכיבים קבועים שאינם משתנים, כגון אותיות, ומרכיבים משתנים, כגון ניקוד. לכל אלה יחד יש משמעות גדולה במסרים הבלתי מילוליים המועברים לזולת. 93 אחוזים מהמסר בכל תקשורת באשר היא תקשורת מועברים באמצעות שפת הגוף, ורק שבעה אחוזים מהמסר מועברים באמצעות מילים.

"בסיס השפה טמון בדי־אן־איי של כל אחד מאיתנו והוא זהה בין המינים, התרבויות והגילים. בסיס זה מייצג רגשות ותחושות שאנחנו חווים מעצם היותנו זכר או נקבה. ברוב הסיטואציות בסיס התנועה, למשל נפנוף לשלום, נראה אותו דבר, והשוני מתבטא באופן ביצוע התנועה. כפי שהצליל של האות א' תלוי לחלוטין בניקוד, למשל

ד"ר אתי גלעד: "עקב תפיסות סטריאוטיפיות, נוטים לשייך לבני שני המינים תכונות ותפקידים שונים. לתהליך החברות תפקיד מרכזי ברכישת אפיונים והתנהגויות המתאימים לסיווג המיני. השיח המגדרי הוא על הסרת כל המחסומים והמנגנונים הממסדיים המגדירים נשים וגברים והצבת כלים מקדמים לכל אחת ואחד, שיאפשרו התפתחות, צמיחה ומימוש עצמי באופן שווה וצודק"

כשהאות מנוקדת בקמץ לעומת צירה, כך גם שפת הגוף משתנה".

כיצד מתבטאים ההבדלים בין גברים לנשים בשפת הגוף?

"ההבדלים מתבטאים בשתי דרכים עיקריות: הבדלים 'מתוכנתים מראש', כלומר הבדלים טבעיים שנקבעו מראש כגון השוני במבנה הגוף והמוח, לעומת הבדלים נלמדים באמצעות ניסיון, חינוך ותרבות. "בתקופת האבן, נשים ילדו, גידלו ילדים וליקטו, ואילו הגברים שימשו כציידים ומרביעים. מעצם תפקידה של האישה, היא תוכנתה מראש להיות רכה יותר, עגולה יותר, מכילה, רגישה ודואגת, ואילו הגבר ייצג כוח, דומיננטיות ואגרסיביות. כיום, בעולם המודרני, חל סוג של איזון והתפקידים הגבריים והנשיים בראשית

הדרך היטשטשו במידה מסוימת. ואולם, עם כל השוני התרבותי והאיזון בין המינים, יש שוני פיזי מהותי בין המינים. "נשים טובות יותר בקבלת מסרים בלתי מילוליים ויש להן היכולת להבחין טוב יותר בחוסר הלימה בין מסר גופני למסר מילולי, למשל. מחקרים רבים מראים כי ברגע שאישה מקבלת מסר סמוי מהסביבה מופעלים 16 מוקדים שונים במוח בו בזמן ומאפשרים קליטה מוגברת ויסודית יותר של המסר שהועבר. אצל גברים, לעומת זאת, מופעלים רק שישה או שבעה מוקדים לפענוח ולקליטה של אותו מסר. אין מדובר במי טוב יותר או פחות, רק חשוב להכיר בכך שנקודות הפתיחה שונות. השוני במבנה הפיזיולוגי בין המינים מתבטא בהבדל שיש ביניהם

בקריאה ובשידור של מסרים באופן שונה באמצעות שפת הגוף”.

איך ההבדלים בין המינים מתבטאים במשיכה מינית?

”נשים נמשכות בדרך כלל לגברים חזקים שמשדרים ביטחון עצמי, חוזק וגודל פיזי. אם נחזור ליעוד המקורי של האישה, אפשר להבין כי בחירה זו נועדה לענות על צרכים בסיסיים - גבר שיעניק לאישה ביטחון בכל המובנים ובעל גרעין די-אן-איי איכותי לצאצאים מוצלחים. ”מעצם היותנו מתוכנתים כך, אפשר לזהות התנהגויות ותשדורות זהות אצל גברים ואצל נשים שנכנסים לבר או למועדון, למשל. גבר או אישה בעלי ביטחון עצמי בינוני עד גבוה ייכנסו כשהחזה, הוא אזור הרגש, משוך קדימה, והראש והסנטר מורמים מעט למעלה במטרה לסרוק את השטח. אחר כך תבוא תנוחת המתבונן - הישענות על הקיר באזור הגב העליון כשאזור החלציים מובלט החוצה במסר ‘אני מעוניין’. גבר או אישה המיומנים בשידור מסרים בלתי מילוליים יהיו מיומנים גם בקבלה ובהבנה של המסרים המועברים להם מהסביבה. ”גם הברכיים משמשות סוג של סמן. אם נצפה בחבורה של נשים וגברים בבית קפה נוכל לדעת רק באמצעות צפייה בכיוון הברכיים של היושבים בשולחן מי מעוניין במי ומי מעניין את מי הברכיים משמשות סוג של חץ המופנה לעברו של האדם המעניין אותנו. ”אזור זיהוי בולט נוסף בגוף הוא פרקי כף היד, הנחשבים לאזור סקסי ומושך. אם נחזור שוב לתכנות הבסיסי, נשים מחפשות הגנה, ולכן אישה שחושפת בפני גבר אזור זה מאפשרת בלא מודע לאותו גבר להיחשף לאזורים רגישים ועדינים בגופה. מעצם החשיפה היא מעבירה מסר לגבר: ‘אני מאפשרת לך להתקרב ולפרוש עליי את חסותך והגנתך’.”

הוא והיא

לאורך ההיסטוריה נחקרה שאלת ההבדלים בין המינים במספר רב של

היבטים - פסיכולוגי, פיזיולוגי, ביולוגי ועוד. הנחת היסוד בכל המחקרים האלה הייתה קיומם של הבדלים בין המינים וחשיבותם הרבה. לעומת זאת, יש מחקרים שהנחת היסוד שלהם היא ”גבר - אדם”, כלומר, הגבר הוא הנורמה של האישיות.

ההיבט המרכזי שעליו אין עוררין הוא קיום הבדלים ביולוגיים בין המינים. **יאן גרינברג**, הומיאופת ומנהל תחום הטבע בטלפארמה, מציג את ההבדלים במבנה הביולוגי שלו ושלה. ”הדי-אן-איי אחראי להתפתחות תכונות תורשתיות ולהיווצרותן. מולקולות הדי-אן-איי נמצאות בתוך כרומוזום שנושא את הצופן הגנטי. לכל אדם יש 46 כרומוזומים, הנחלקים ל-23 זוגות. הזוג ה-23 קובע את המין. כרומוזומי המין מורכבים אצל הנקבה משני כרומוזומים זהים הנקראים ‘X’ לעומת הזכר, שאצלו יש שני כרומוזומים שונים - ‘X’ ו-‘Y’. לכן, כרומוזום Y הוא הקובע את מין העובר. כרומוזומי המין מכתיבים את תחילת התפתחותו של העובר, כשהמשך ההתפתחות תלוי בהורמונים. ”הורמונים הם חומרים הנוצרים בבלוטות הפרשה הפנימית כגון בלוטת יותרת המוח (האצטרובל), בלוטת התריס ובלוטת האדרנל. מערכת הפרשה הפנימית מפעילה את הבלוטות האחרות בגוף כגון בלוטות המין, הגונדות, שכוללות את האשכים או השחלות. הגונדוטורפינים הם הורמונים שמווסתים את פעילות בלוטות המין ואחראים על ההבדלים בין המינים.”

גרינברג מסביר כי ”אנדרוגנים הם הורמונים גבריים שאחראים על התפתחות תכונות המין המשניות הזכריות כגון שיעור, העמקת הקול ובקרת ייצור הזירעונים וכן משפיעים על התפתחות השרירים והעצמות ומזרזים את תהליך הגדילה. אחד מהורמוני האנדרוגנים הוא סטטוסטרון. אצל האישה, ההורמונים המעוררים

את התפתחות התכונות המשניות הנקביות הם האסטרוגנים, ואילו הורמון הפרוגסטרוגן אחראי על הכנת הרחם לקליטת העובר, שומר על ההיריון ומשפיע על התפתחות החזה. הן אצל נשים והן אצל גברים מצויים ההורמונים סטטוסטרון ואסטרוגן. הבדל בולט נוסף בין המינים הוא בהרכב מערכות הרבייה.”

מהם תפקידי ההורמונים?

”בינקות, אצל תינוק זכר, סמוך ללידה, האשכים מפרישים כמות גדולה של סטטוסטרון. לעומת זאת, אצל הנקבה אי ההפרשה סמוך ללידה מותיר אותה עם דפוס הפרשה מחזורי של גונדוטורפינים, שיפרשו בשלב מאוחר יותר בבגרות. ”בגיל ההתבגרות, ההפרשות של הגונדוטורפינים ושל הורמוני הרבייה מבלוטות המין גוברות ותהליך ההתמיינות המינית והתפתחות תכונות המין המשניות מתחיל. הפרשות מעוררות גידול גופני מהיה, התפתחות הדרגתית של איברי הרבייה והתבגרות מינית, שמתבטאת בתכונות מין משניות - חזה ושומן תת-עורי אצל הבנות, שיער ערווה אצל שני המינים והתפתחות השרירים ושינויים במבנה הגרון בעיקר אצל הבנים. בקרב המין הנשי יש שינוי מחזורי בהפרשת האסטרוגן והפרוגסטרוגן והוא מתבטא בהופעת הווסת החודשית. ”בגיל המעבר, לקראת גיל 40, ייצור הורמוני המין אצל הנשים והגברים מתחיל לרדת. נשים מפסיקות לקבל וסת לביץ ולהיות פוריית, ואילו אצל גברים חלה ירידה בכמות הזירעונים הנוצרים ובכוח הגברא. התסמינים החיצוניים, כגון ירידת הכוח הפיזי, התעייפות מהירה יותר, שינויי גובה ושינויים במצבי הרוח, זהים בנשים ובגברים כאחד.”

גשר בין המינים

”התגובה הראשונית לשאלת ההבדלים בין המינים בהיבט המשפטי פשוטה - נשים מלקטות וגברים ציידים; נשים רגשיות וגברים שכלתנים”, מסבירה עו”ד ומגשרת

מעייין פולק בשן: ”ההבדלים בין גברים לנשים בשפת הגוף מתבטאים בשתי דרכים עיקריות: הבדלים ‘מתוכנתים מראש’, כלומר הבדלים טבעיים שנקבעו מראש כגון השוני במבנה הגוף והמוח, לעומת הבדלים הנלמדים באמצעות ניסיון, חינוך ותרבות. השוני במבנה הפיזיולוגי בין המינים מתבטא בהבדל שיש ביניהם בקריאה ובשידור של מסרים באמצעות שפת הגוף”

גירושם של אדם וחווה מגן עדן. ציור של בנג'מין ווסט, 1791

יאן גרינברג: "אנדרוגנים הם הורמונים גבריים שאחראים על התפתחות תכונות המין המשניות הזכריות כגון שיעור, העמקת הקול ובקרת ייצור הזירעונים ושמשיפעים על התפתחות השרירים והעצמות ועל תהליך הגדילה. אצל האישה, ההורמונים המעוררים את התפתחות התכונות המשניות הנקביות הם האסטרוגנים והורמון הפרוגסטרון. הבדל בולט נוסף בין המינים הוא בהרכב מערכות הרבייה"

למעשה לא ייפרד אף פעם. בתווך, לעולם יהיו עניינים שיצריכו תקשורת. אי אפשר להתנהל כל החיים באמצעות עורכי דין או מגשרים, והצדדים מוכרחים ללמוד לדבר זה עם זה בשפה ששניהם מבינים או בהתאם למטרות משותפות. "יש הרבה זוגות שמצליחים לתקשר טוב יותר אחרי פרידה ובנקודות של אי הסכמה מבינים את החשיבות של גורם מתווך אובייקטיבי, שיכול לסייע ולמזער מחלוקות. אם לא היינו מסוגלים להבין זה את זה לא היינו ממשיכים את מודל הזוגיות בין המינים. כנראה שהטבע מוכיח לנו שזוגיות היא דבר הכרחי וטוב לקיום האנושי. עלינו מוטלת האחריות ללמוד כל הזמן איך לדבר ואיך לשנות את השיח בהתאם לסיטואציה ולמטרה".

גם העיתוי של הגישור בתהליך המשפטי יכול להיות משמעותי לסיכויי ההצלחה. החוכמה היא לדעת גם מתי נכון להפסיק להילחם ולהתחיל במשא ומתן, בגישור או בהידברות אחרת. היכולת להידבר היא חוזקה ולא חולשה. הנחת היסוד היא שהצדק מצוי בידיים של הצדדים ובפרט בענייני משפחה וזוגיות. ההנחה הזאת צריכה להיות לנגד עיני הצדדים לאורך כל הסכסוך בכל דרך משפטית".

איך גברים ונשים יכולים להבין זה את זה טוב יותר?

"באמצעות סבלנות, תקשורת וגמישות מחשבתית. זוגיות היא עבודה, הן ביחד והן לחוד, מתחילת הדרך ועד סופה, גם כשנפרדים ובעיקר כשנפרדים. זוג שהביא לידים משותפים לעולם ובחר להיפרד

רויטל להב. "לא פעם בסכסוכי משפחה, שני המינים נכנסים להליך המשפטי ממקום הגשי. ניכר כי בתוך התהליך המשפטי נשים זקוקות ליותר תמיכה רגשית וחברתית, משתפות, מגיבות מהר יותר לתרחישים שקורים ומנוהלות ממקום של שיקולים קיומיים כלכליים.

"מנגד, גברים זקוקים לכאורה לפחות מעגלי תמיכה. הם יודעים מה טוב עבורם, בטוחים שהם יודעים את הדרך וצופים את התוצאה באספקלריה האישית שלהם".

כיצד גברים ונשים יכולים להבין זה את זה על אף השוני ביניהם?

"בתהליכי גישור שני המינים יכולים לתקשר נפלא על אף השוני, אם מצליחים להעביר את כובד הדיון לאינטרס משותף של שני הצדדים. למשל, ברגע שמניחים לדיון את טובת הילדים, אפשר למצוא שפה משותפת שמובילה לפתרונות פרקטיים ולהסכמה. גם אם לכל צד יש פרשנות שונה בנושא, החשש של שני הצדדים מגרימת נזק לילדים גובר על העמדות הנוקבות של כל אחד מהם ברמה האישית".

האם ההבדלים בין המינים ניתנים לגישור?

"בהחלט; רק צריך לרצות ולהביא את הצדדים למודעות ולהבנה שטובתם האישית וטובת המשפחה היא במרכז.

מרואיינים: אחינעם מצר גור. | mezerger@inter.net.il | ד"ר אתי גלעד, מכללת אחווה. | maayan.inst@gmail.com | www.achva.ac.il | מעיין פולק בשן. בפייסבוק: "שפתגוף", בפייסבוק: "שפתגוף", בפייסבוק: "שפתגוף", בפייסבוק: "שפתגוף".
יאן גרינברג, טלפארמה. | www.telepharma.co.il | רויטל להב, עו"ד ומגשרת. בפייסבוק: "נס - ניהול סכסוכים במשפחה"